

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
Wasserstrom Sándor - Leitner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hírközlőnek és vállalatoknak 500,
magánosoknak; egész évre 300, félre 160.
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 ct,
180, 95, 50 dinár, 25—15 Penné, 10—6 Dollár.

Kisvárdá

Kisvárdá, magyarországi kis városka. Zsidók is lakják szép számmal. Es egy reggelre arra ébred ennek a városnak a zsidósága, hogy Budapestről három autón tíz ember jön, „idegenellenőrzésre”. A főrebbi lakását sem kímélik. De az iskolát sem. Kis gyermekeket betelernek a rendőrségre és ott két óra hosszág vigyázz állásba kell állniok. Nyolc-tíz éves ficskák. Es minden szakállas embert betelernek a városházára. Es a végén, megvernek néhány templomból kijövő zsidót és az egyik idősebb embernek kiszúrták a szemét. Es most élet-halál között fekszik Budapesten. „Idegeneket” kerestek. Beszívárgott „kazárokát”. Es az eredmény: egyetlen egyet sem találtak. Nagy hüho volt semmiért. Es történt ez 1935 november 6-án. Hivatalos emberek jöttek és hivatalos hatalommal éltek vissza. A történet megremegtetti a zsidó szíveket, annak az országnak határain belül, ahol történt és azoknak is, akik a világ másrészen élnek.

Megremeg azért, mert kortünet. Hitler szelleme nyomult be a békés kis ország körébe is. Az a szellem, amely szomorúsággal és keserűvel töltötte el a 16 milliónyi zsidóságot. Kétszeresen fáj ez azért, mert „hivatalos körök” intézték ezt az attakot a zsidóság ellen, nem „feleltelen elemek”. Százszorosán fáj, mert békés, munkájuk után járó embereknek jeleníti ez azt, hogy félig megvakultan kell a templomból hazamenjenek. Es ártatlan kis gyermekeknek kell megismerkedni a városháza odaival és kinezák őket, nem tudni, hogy miért.

Kisvárdá szomorú jele a mai időknek. Belenyugodnánk ebbe is, hiszen olyan edzettek vagyunk mi zsidók már a súlyos szenvedések-re, ha éreznénk, hogy ez nem egy „kurzus” jelent, egy közeledő új kurzust, amely a zsidók megvakulásához vezet. Fáj nekünk zsidóknak a régi kurzus és fáj nekünk, minden „kurzus” amely a zsidók elleni harcra tüzte ki zászlajára. Kisvárdá Magyarországon van, ahol gazdasági téren erős antiszemita áramlat van, de a közbiztonság 13 éve jó. Es most ez a nyugalom is veszélyben van. Ezt jelzi a kisvárdai eset. Nem tudjuk, hiszen innen nem is tudhatjuk, hogy nem-e a hitleri véres kéz van ebben is? Nem tudjuk, de valahogy lelkünk legmélyén úgy érezzük.

Tegnap olvastuk, hogy Algírban szitják az arabok között a zsidók elleni gyűlöletet a nemzeti szocialisták ügynökei. Ma már Kisvárdá jelzi azt a véres utat, amely jelenleg még csak egy zsidó szemet követelt áldozatul és egy ország zsidóságának pollengérré állítását. Ma még csak ezt. De mi lesz holnap? Amerre csak nézünk, mindenfelé ádáz gyűlölettel találkozzunk.

Kisvárdá memento. Megborzongunk és félünk a jövőtől. Mi hisszük, hogy a mai súlyos időben az országok kormányai vigyáznak arra, hogy ne legyen nyugtalanság határaik között. Mi hisszük, hogy Kisvárdá szörványos eset, amely többé nem fordul elő. Hiszük ezt, mert jól esik hinniük. Hiszük, mert ha nem hinnénk, valóban végleg kétségbe esnénk!

A grodnói pogrom-per izgalmas tárgyalása

Grodno. Lengyelországban a napokban kezdődött a per, mely szerint 17 hulligánt ültetett a hadbíróság a vádlottak padjára, akik jun. 7-én a sevusz ünnepeken megtámadták a zsidókat és ez alkalommal két zsidót, névszerint Bereзов-szky Izrael és Becher Gedaljét megölték és 13 zsidót részben késszurásokkal súlyosan megsebesítettek, 183 zsidó háznak és 85 zsidó üzletnek ablakait beverték és sokhelyütt romboltak is. A pogrom értelmű szerzőinek a perben a 25 éves Panaisuk Alfonzot és a 23 éves Zyg-mansky Edmundot ismerték el a többi vádlottak.

A vádlottak szentelenül viselkedtek a bíróság előtt és amikor a tárgyalási terembe léptek, karfelemeléssel üdvözölték egymást, Hitler-módrá. A zsidó ügyvédek kérdéseire nem is válaszoltak és amikor az államügyész megkérdi a fővédőtől és értelmi szerzőtől Panaisuktól, hogy megbánta-e tettét? az értetlenül azt válaszolja, hogy „Nem bántam meg semmit, mert gyűlölem a zsidókat!” Amikor pedig Jezersky tanácsos a vádlottaktól mint „hulligánokról” beszél, akkor ez ellen Panaisuk tiltakozik és az elnök is megtiltja a szó használatát. A vádlottak védői azt igyekeznek bizonyítani,

hogy a zsidók önvédelmi szervezkedése „provokálta” az excessusokat.

A tárgyalás harmadik napja bővelkedett izgalmakban. A védők tüntetést szerveztek a zsidók ellen és „leplezést” ígértek, amely szerint a zsidók lennének okai az egész pogromnak. Két rendőrtiszt is akadt, Najman és Bronovszky nevéük, akik azt vallották, hogy 150—200 zsidó ifju gummitotokkal fellegyerkezve, provokálta a keresztény tömeget. Fürstenberg zsidó ügyvédnek sikerült azonnal behozonytani, hogy a rendőrtisztek vallomása nem felel meg a tényeknek, végül be is ismerték, hogy nem így állott a helyzet, csak egy zsinagógában találtak néhány ifjut, akik épen az önvédelemről beszélgettek. A tisztviselők bevallották, hogy olyan nagy pánikhangulat volt a zsidóság körében, hogy június 7-ike után még napokig nem mertek az utcákra menni. A megöl, Becher II esendős fia „szivertés”-vállalat tette arról, hogy miként folyt le apja megölése. Rubinczuk, mint a kereskedők egyesületének elnöke, kinnlógatása folyamán azt mondotta, hogy régi oroszországi pogromokra emlékeztető atrocitások voltak észlelhetők Grodnó utcáin. Az elnök végül elapoltta a tárgyalást.

Időben ellenőrző razzia közben

Kisvárdán a magyar belügyminiszterium megbízottai egy zsidónak kiütötték a szemét, de „idegent” nem találtak

Kisvárdának nagy szenzációja volt az utóbbi napokban. Pánik és jogos félelem iltte meg a Kisvárdai zsidók lelket, mert „idegen ellenőrző razziát” tartottak a hatóságok és bár idegent nem találtak a városban, mégis olyan atrocitások történtek, amelyekről felháborozással beszél egész Magyarország zsidósága. — A legszomorubb terrornapokra emlékeztet a Kisvárdai eset, amely a következőképen folyt le.

November 6-án délelőtt három autón — nyolc-tíz férfi jarta be a kisvárdai Deák Ferenc-utca, a belügyminiszterium idegen-ellenőrző osztályának igazolványaiival, ahol sorra járták a házakat, üzleteket és csoportokba terelték mindazokat, akik szakállt viseltek és a nyomukban járó esendőrékkel a községházára kísérték őket. A civilruhás idegenellenőrző detektívek esendőri és rendőri segédlettel mindenkét beterefték a szaronyok közé és a községházára vitték, akinek külseje arra vallott, hogy zsidó. Befűltották Kisvárdá országos híri főrabbijának Rosenberg Mózes felsőházi póttagnak a lakására is, ahonnan elvitték a rabbi fát. Bementek a rituális fürdőbe is, ahonnan a tulajdonost és a sógorát vitték el. A viseltek szakállt, azokat írásban községházára. Előállították a lamenni növendékét, tanít, mikor néhány óra múlva a zolt férfiakat elbocsájtották tartották étlen-szomjan de zárva.

Egyes szemtanúk szer

ket meg is ütöttek és az egyik kisvárdai rendőr, két óra hosszat feszés „vigyázz” állásban tartotta. A főszoalgbírói hivatalba hiába siettek a város tekintélyesebb polgárai, hogy tiltakozzanak az idegenellenőrző razzia ellen, amely végül egyetlen idegent nem talált Kisvárdán.

Borbély László főszoalgbíró nem tartozkodott hivatali helyiségében és nem is tudták megtalálni. Négy nappal később, november 10-én sem ilttek el a razzia nyomán támadt izgalmak. A Deák Ferenc-utcai zsinagóga előtt Kurina József, Párkány Miklós és Vass István rátámadtak a templomból hazatérő Basch Dániel tanítóra, akit Vass István arcultott, míg Klein Dávid 75 éves kereskedőt és fiát vasbottal bántalmazták súlyosan. Néhány perc múlva nekítámadtak Markovits Henrik kereskedőnek és zsebkéssel a fején, kezén és balántékán úgy megsebesítettek, hogy egyik szemére megvakult és életveszélyes állapotban szállították Budaestre. Vass István és társait beki-sérték a rendőrségre, ahonnan egy óra múlva elbocsájtották őket. Szombatn délután kép a testületi ülés volt, ahol Kain József hit-elnök nagy viharok közben beszélt az emberek eseményeiről. Presler Gábor foglaltette, hogy a rendőrök elleni atrocitásokos hatalmukkal visszaéltek, eljárás

széla országgyűlési képviselő
a ülésen interpellált az ügyben

Az oradeai orth. hitközség sorsdöntő napjai

Napok óta folyik az oradeai orth. hitközség vezetőségének a „Népünk” ellen indított sajtópere

Oradea, Lapunk olvasói előtt ismeretesek azok a vádak, amelyeket az elmúlt évben konkrét eseményekkel kapcsolatban közöltünk az oradeai orth. hitközség vezetősége ellen. Könnyelmű gazdálkodással, valamint a közjavaknak egyéni célokra való felhasználásával vádoltuk meg sorozatos cikkeiben a hitközség vezetőségét. A hitközség vezetősége négy cikkünket inkriminálta és feljelentést tett ellenük az oradeai kir. törvényszéknél.

Ismeretes az is olvasóink előtt, hogy a cikkünkért a felelősséget főszerkesztőnk vállalta és azzal a kijelentéssel, hogy azt közérdekűből írta, kérte a törvényszéklet a sajtótörvény értelmében, hogy rendelje el a legmesszebbmenő bizonyítást. A hitközség vezetősége négy tárgyaláson elnevezte a bizonyítás elrendelését. Az ötödik tárgyaláson azonban a bíróság minden tiltakozásuk ellenére is elrendelte a bizonyítást.

Tekintettel arra, hogy egy teljesen intern zsidó ügyről volt szó, amikor békeltető tárgyalásokat kezdeményeztek, a „Népünk” és annak főszerkesztője a békés megoldás mellett volt, mert nem akarta, hogy olyan ügyek kerüljenek a bíróság elé, amelyek a zsidó közneke használatra nem lehettek. Tekintettel arra, hogy a hitközség vezetői a becsületbíróság kiküldését elleneztek és képtelenségeket követeltek Wasserstrom Sándor főszerkesztőtől, a békéltetés abba maradt és megkezdődött a monstre-per, amely az oradeai zsidóság legismertebb és legprominensebb képviselőit idézte a bíróság elé. Meg kell jegyeznünk azt is, hogy Wasserstrom Sándor főszerkesztőt az oradeai bészidin elé járult és előre bejelentette, hogy magasabb zsidó érdekekből köteletségének tartja bejelenteni a rabbinikusnak az ügyet, mihez tartás végett és magasabb zsidó etika szemellett tartásával hajlandó az egész ügyet egy rabbinikus bíróságra bízni, mert el szeretné kerülni azoknak a delikát kérdéseknek feltévesztését és a nyilvánosság előtt tárgyalását, amelyek a zsidóságnak hasznára nem lehetnek.

MEGKEZDŐDIK A TÁRGYALÁS

November 18-án hétfőn reggel, az oradeai törvényszéki épület 105. számú szobájában, Constantinescu-Popovici tanács elnökkel az ügy, amely az ügyben különleges tanácsa alakult át, Dr. Jeremia ügyész jelenlétében. — A folyosón beidézték tanuk, az oradeai ortodox zsidóság legismertebb, legmarkánsabb egyéniségei állottak, akik mint tanúk várta arra, hogy a bíróság maga elé citálja őket. A hallgatóság részére fenntartott helyen számos érdekfűző, az újságírók asztalánál bucaresti, cluj és oradeai újságok kiküldött munkatársai A hitközség részéről, a védőügyvédek asztalánál Ulman István hitközségi elnök, mögötte egy padon Ulman Abraham, aki állandóan jelekként és kis cédulákkal ad utasítást, hol a hitközségi elnöknek, hol a védőügyvédeknek Láng Józsefnek és Filip Jusztinnak.

LAPUNK FŐSZERKESZTŐJÉNEK KIHALLGATÁSA

Wasserstrom Sándor nacionális után, kijelenti, hogy vállalja: a cölégét és fenntartja a lapban kömelyeket magasabb zsidó közérdekű érdekekben jelentet meg. S a hitközséget, mint testületet ftenkezőleg, minden ténykedése hogy annak érdekében megvédj

rólak a hitközség mai vezetősége ellen hangoztatott kifogásokat, amelyek a jelenlegi tárgyaláson megvilágítás alá kerülnek. Tekintettel arra, hogy nem a hitközség ellen irányultak a cikkek, a pert a hitközség nem is kezdehi, hanem a vezetők és kijelenti, hogy tudomása szerint a per megindítására a közgyűlés, mint legmagasabb fórum, erre megbízást a hitközség vezetőségének nem adott.

Az elnök konkrét kérdésére főszerkesztőnk kifejti, hogy számszerű adatok vannak arról, hogy a hitközség vezetősége a költségelírányzatot 1935-ben sem respektálta és például „igazgatás és rendszert” 80.000 lejes előirányzatával szemben 382.900 lei de facto kiadás áll. Összesen három tételnél 545.120 leivel adtak ki többet, mint amennyit a költségelírányzat megengedett volna. Beszédét még a perekről, amelyek a hitközségnek sok százezer leibe kerültek.

Az elnök ekkor félbeszakítja Wasserstrom vallomását és megkezdű a tanuk kihallgatását. Első tanu

KRAUSZ SANDOR HITKÖZSÉGI ALELNÖK

volt, aki a hitközség részére 1932 januárjában 470.000 lei értékű búzát szállított, a pászkasütés céljára, beismeri, hogy 6.80-ért közvetített Radó és Weisz tímisorajai cégtől búzát, azonban állítása szerint ebből haszna nem volt. Arra a kérdésre, hogy három héttel azelőtt az előző rezsim vezetősége 5.50-ért vette a búzát és miért nem tartották ezt a megállapodást, azt válaszolta, hogy ez a pászkasütéssel volt kapcsolatos. A végén bevallja azt, hogy ők is ugyanazzal a vállalkozóval állapodtak meg a sütésre vonatkozólag, akivel az előző rezsim állapodott meg. Arra a kérdésre, hogy miért van 80.000 lei utazási költség helyett 382.000 lei utiköltség felvéve, azt válaszolta, hogy ez vagy előzetesen, vagy utólagosan feladás tényezőtől jött meg. Beismeri, hogy a következő eljárásági tagok: Stern Miksa, Freund Lajos, Berkovits Bernát fizetést kaptak, amiért a fellügesztett főjegyzőt helyettesítették. Ugyanezak alkalmazták rokonát Salzberger Ignáztól is, aki a képviselő-testület tagja. Beismeri, hogy ugyanakkor, amikor a fellügesztett főjegyző huzta a fizetést, ugyanezak az eljárásági tagok külön kaptak fizetéseket. Krausz Sándort vallomására megesketik.

LANG JOSZEF UGYVÉD, MINT TANU

A hitközség védője és ügyésze, akit a hitközség jelentett be tanúnak, következnek. Láng bevallja, hogy a hitközség vezetősége elni feljelentés ügyében Bucarestben járt három ízben és ezért 150.000 leit vett fel a hitközség pénztárából. Ugyancsak 20.000 leit adott külön Negulescu Atanáz tábornok polgármesternek, ügyvédi honorárium címén. A védő kérdésére kijelenti, hogy ebből az összegből sem leállítás, sem illegális kiadásokat nem eszközölt, csak a salát céljára használta fel és ehhez az összeghez nem járult hozzá a hitközség vezetősége, hanem azt teljes mértékben a hitközség fizette. A három feljelentés között az Ulman István ellen irányul, aki kapott felmentett rabbi és mint lehet. Ennek elintézését is miniszteriumban, Láng József elérésére a bíróság megesketik.

DR. WEISZ ZOLTAN

Takarékpenztár ügyében vonatkozólag, hogy a lejes adósága van a bank

nál amelynek fizetését megtagadták és az elmult rezsim vezetőit a mai vezetőség tagjait nem akartak tehermentesíteni. A bank zárgondnokot nevezett ki és végrehajtotta a hitközséget és csak azután volt hajlandó a hitközség vezetősége, ismételtlen a konverzió mellőzésével megállapodásra lépni.

MEISNER MARKUS

volt hitk. alelnök, tanu kijelenti, hogy nincs joga egyetlen tiszteletbeli vezetőnek sem fizetést, vagy más féle dotációt adni. Tud arról, hogy a hitközség vezetősége rossz viszonyban van a főrabbiavár és öljődű őt.

KEPES SAMU

kereskedő, a következő tanu elmondja, hogy hallotta, amint a főrabbi 1934. évi hosszú napi beszédében — a templomban, prédikáció közben kijelentette, hogy Isten és ember előtt nem vállalhatja a felelősséget azért, amit a hitközség vezetősége tesz. Kepes szerint a hitközség vezetősége minden alkalmat megragad arra, hogy Fuchs főrabbi presztizsét aláassza.

REICH JÓZSEF GYAROS

a hitközség népszerű örökös díszelőke, volt hitközségi elnök, akit a jelenlegi rezsim választott meg díszelőkné, teszi meg részletes vallomását.

Reich a védő kérdésére a következőket mondja:

— En elleneztem, hogy a hitközséget perszámakkal terheljék meg. Elleneztem első sorban azt is, hogy amikor egyes emberek a vezetőségből, akár feljelentenek, akár megbáptanak, hogy e cúból a hitközség kasszájából fizessenek meg a költségeket. 1934-ben, amikor az elnökség többi tagjai kapacitáltak, én is aláírtam, a többi elnökségi tagokkal 130.000 lei, vagy 180.000 lei kiadási tételt, amely a bucaresti utra vonatkozott, amelyet Láng ügyvéd tett meg, de mikor Ulman István elnöknek egy újabb privát ügyével jötték elő és az ügyéről referált, hogy az elnököt feljelentették, holmi katonai ügyben, akkor tiltakoztam az ellen és azóta nem is járok közük és nem tudom tovább a hitközség ügyeivel.

Tudomásom van arról is, hogy elnökségem alatt Ulman István jelenlegi elnök 1929-ben, amikor a hitközség a szárnyasvőhídnát építette, feljelentette a hitközséget és előbb két millió leit kért, majd pedig 750.000 leire redukálta igényeit.

— Igaz-e az, hogy a régi Ulman rezsim alatt 40.000 korona tünt el? — kérdi dr. Simona.

— Igaz, sőt a régi könyvekből alig vettünk át egy-kettőt, a többi elveszett. A 40.000 koronás hiányt egy hetes bizottság jegyzőkönyve is igazolja, amely egyben igazolja azt is, hogy pénztárkezelés nem volt, egyszer hat évben rovancsoltak.

— Igaz-e, hogy Ön mondotta, hogy a hitközség csak attól vész fát, aki 300 lei spercet ad le vagononként? — kérdi dr. Simona.

— Igaz, mondtam, mert régebben minden fakeskedő kapott fára rendelést, most az egyik azt mondta, hogy csak az kap rendelést, aki leadja a 300 lei sápot.

Ezután az elnök berekeszti a tárgyalást és másnapra halasztja.

Kedden reggel folytatódik a tárgyalás. Első tanu:

MOZES ARON

tejermező, aki elmondja, hogy igaz, hogy ő ő lejével akarta szüntetni a pászkát 1934-ben és a vezetőség az ő ajánlatát, mint legolcsóbbat el is fogadta. Tény az is, hogy beszéltek vele arról, hogy inkább adnak 6.50-ért csak alkalmazni kell Salzberger Ignáztól és Weinberger Lipótot az üzemben. Dacára annak, hogy négy évig, mindig tisztességesen rendelkezésre álltam a hitközségnek, nem kaptam meg a pászkasütést, ellenben házikézésbe veték Salzberger és Weinberger irányítása mellett — fejezte be vallomását a tanu.

(Folytatás a 11. oldalon.)

HETI GLOSSZÁK

A Socec-cég 150 zsidó alkalmazottja az uccán

A „Socec” céget mindenki ismeri az országban. Nagy bucaresti cég, zsidó tulajdonosai vannak. Es ez a zsidó cég most el kell bocsájtassa 150 alkalmazottját. Ki kell dobja őket, mert a minisztérium ezt így parancsolja. A cég védekezhetett volna törvényes jogaira való hivatkozással. Nem tette, mert tudja jól, hogy a hivatalok óhaja sok esetben parancs.

En elbocsájtás „nemzeti munka védelme” címen hozott törvény alapján történik. Ez a törvény kimondja, hogy minden egyes vállalatnak, magánkézben levőknek is, 80 százalékban román állampolgárokat kell alkalmazni. Nem kell sokat töprengjen az olvasó, megmondjuk azonnal, hogy az elbocsájtásra ítélt mind a 150 alkalmazott „román állampolgár”, itt születettek és éppen úgy kötelesek katonáskodni, adót fizetni, mint az ország többi polgárai. De születni, nem románként születtek, hanem zsidóknak. Es ez a vesztük mest. Mert hiába biztosít az alkotmány és az ország minden egyes törvénye egyenjogúságot nekünk, a valóságban mindent elkövetnek annak érdekében, hogy a többségi nép fiait elhelyezzek az élet minden vonalán. Rendben is volna ez, ha nem látnánk, hogy Románia 20—25 százalék kisebbségi minden téren egyorma arányban részveszt a jogokban, így a közigazgatásban, hadseregben, postánál, államvasutnál is,

felvinnék kisebbségeket. De nem teszik. Onnan egy zsidót sem kell elbocsájtani — mert nincsen alkalmazásban. Ellenben a magángazdaság területén is elküldik őket, kenyérelőnének válnak, sőt zsidó cégek zsidó alkalmazottainak is utalapot köthetnek lábukra, ez szomorú és végzetes.

Régebben, amikor a náciizmus és általában az antiszemitizmus még nem volt ennyire elterjedt rákfenéje az európai életnek, akkor még úgy hittük és azt vallottuk, hogy állam és nemzet az két különálló fogalom. Az állam az anya, akinek vannak különböző gyermekei. Főleg azokra az országokra állt ez, amelyek kisebbségi voltak. Az „állam” a keret, amelyben a többségi nép uralkodik, de a többi ottlakóknak is megvannak a maguk jogai.

Most azonban a „totális állam” blaszfémiajával kapcsolatban, amelynek kiagyaloja Berlin, az a kurzus mindenféle, hogy állam és nemzet fogalmát eggyé teszik. Es az urakosó nemzetet felruházzák mindazokkal a kizárólagossági jogokkal, amelyek eddig az „állam”-ot illették, meg. Ezért kell az összes magánvállalatoknál, bankoknál kereskedelmi vállalatoknál 80 százalék románt alkalmazni.

Mi ennek a tragikus következménye? Az állami hivatalból már régen kirekesztett és a magángazdaság szabad vizein evező, sőt gyakran elmerülő existenciájának, meg is kell fulladjanak ezek után. Kérdézzük önmagunktól, ha-felsőbb nyomás nélkül, Socec az uccára dobná 150 alkalmazottát. — mondjuk román nemzetiségűt — nem-e intézkedne azonnal valamelyik minisztérium, hogy ilyen igazságtalanság ne történhessenek meg? Es így? Igen, most maga a felsőbb hatalom szorítja a zsidó nagy vállalatot, begyakorlott alkalmazottainak kidobására — mert azok zsidók!

Kellő időben védje meg a bőrét

Most kezdődik a nedves, hideg időjárás

NIVEA-crém-mel

Nincs más olyan bőrápoló krém, amely Eucerit tartalmaz, se ezért pótolhatatlan a Nivea crème.

NIVEA-CRÈME DOBOZBAN
ES TUBUSBAN Let 10.- - 72.-
NIVEA-OLAJ Let 24.- - 75.-

Dr. Büchler Adolf (London).

„IZRAEL HERCEGE”

Viktorina királynő barátja, akinek tényéke ott függött a zsidó lakások falán.

Néhány héttel ezelőtt volt ötven éve, hogy a XIX. század egyik legnagyobb zsidó vezetője, Sir Moses Montefiore, megnált. Buszkesség és mélyesége hála töltötte el hitestvéreit, ha nevet emittették és arcképe díszylen függött Lengyelország, Oroszország, Bagdad és az Egyesült Államok zsidó lakásaiban. Mi a titka ennek a nagy népszerűségnek? Felelet ad rá a nagy angol zsidó emberbaráti hozszo és ereményes életének a története.

Angliába visszatérve, Sir Moses tevékeny részt vett a zsidó honfitársai politikai emancipálásért folyó küzdelemben. Bár a polgári jogaik még voltak, a politikai életben mégsem vehettek részt, mert az alkotmány a képviselőktől és a közzalkalmazottaktól az evangéliumra letendő esküt kívánta meg. A katolikusoknak 1829-ben bekövetkezett emancipálása megkönnyítette a zsidók küzdelemét politikai jogaikért. Felesége unokaöccsével, báró Lionel de Rothschilddal, unokaöccsével, báró Lionel de Rothschilddal, valamint Sir Isaac Lyon Goldsmiddal, energiás harcot kezdett, amelyet végül is siker koronázott. Sir David Salomons és Lionel báró tagjai lettek a képviselőháznak

minden hó alom

A Molnár és Moser kölniviz

Legtartsósabb illat! Údító hatás!

Szordínót kell tegyünk hangunkra. Pedig elkezesedés szorítja torkunkat. Az ICA beszárítási segélyköltségét betöltjük, mert a szélső zsidó sajtó követtele ezt. Most pedig a gyakorlatban a náciizmus elveit veszik át. Szomorúsággal szívünkben állapítjuk ezt meg, ezt a fájó jogtalanságot, amely a legtöbbször, a kenyérré meggy.

Ha semmi másért, ezért is össze kell fojon egy szervbe a romániai zsidóság, mert ha ezeket az elemi jogokat is elveszik tőle, akkor máris veheti a vándorbotot kezébe és mehet köldölni a keservet jelentő országutakra.

A prágai német színház és a zsidók...

A prágai Wilson-pályaudvarról, amint a városba megyünk, egy szép épület kapja meg szemünket. A „Neues Deutsches Theater” épülete ez, amelyben természetesen németül játszanak — és zsidók látogatók. A prágai cseh lapok szerint 90 százalékban zsidókból áll a német színház közönsége. Es meg is kérdik, hogy míg németországban nem mehet nem-árja a színházba, akkor miért kell a prágai zsidóságnak, amely 90 százalékban bírja a cseh nyelvet, a német kultúrát támogatni? A csehország

és utóbbi később a lordok házának első zsidó tagja is lett.

Sir Mosesnek nem voltak politikai céljai. Bár 1837-ben sherriffé nevezték ki, nem gondolt rá, hogy angol közpályát fusson be. Egészen más gondok foglalkoztatták. Következő évben ismét Palesztinába utazott, nem szörakozás céljából, hanem azért, hogy a zsidó lakosságának nagy szolgálatakat tegyen. Kolonizációs tervet dolgozott ki a zsidók számára Palesztinában. Elküldte barátjának, Mehemed Alinak és energikusan kérte annak megalosítását. De a Közel-Kelet politikai viszonyok lényegesen megváltoztak 1827. évi első palesztinai utazása óta. Egyiptom alkirálya már nem volt Palesztina ura, mert egy pusztító háború után Törökország annektálta azt. Montefiore nem erte el célját, de mindig bürgő apostoli maradt a palesztinai zsidó gyarmatosítás gondolatának és a Chovevé Cion kattovitvi ülésén később azt a reményt is kifejezte, hogy a Szentföld a zsidóké lesz.

1840-ben indult el harmadszor az ósok földjére. Ezuttal a rettenetes Damaskusi vérvád indította erre az útjára. Adolphe Crémieux társaságában tette meg az utat, hogy megmentse a biztos haláltól Damaskus szerencsétlen zsidóit, kiket rituális gyilkossággal vádoltak. Illusztris védőik azt kérték, engedjék meg nekik, hogy a helyszínen részletes vizsgálatot folytathassanak le, hogy felfedjék az antiszemita hadjárattal igazi felbujtóit és a civit

zsidók — még mindig németeknek érzik magukat és játszi könnyedséggel adnak 50 csehtkorán egy helyért, holott más célokra nehezen lehet kapni tőlük, ennek tisztségét is.

Hát bizony szomorú ez és nagyon diffamáló reánk zsidókra. Mert egy kicsit „zsidóbetegség” az, ami megtámadta a prágai zsidókat is. Tudják jól, hogy a csehországi németek is Hitler hívei, hiszen ott van a Henlein párt győzelme, amely „undeutsch”-nak deklarálja a német színház repertóriumját és mégis tolong, hogy halljon azon a nyelven deklamálni, amely nyelven a német koncentrációs táborokban a zsidók halálreklamáziát vezénylik.

Szomorú jelenség ez, már csak azért is, mert ezzel levát annak vádóját a zsidókat, akik természetesen annak vádóját a zsidókat, hogy a németek hívei, hozzátul a köztársaság területén jó dolguk van a zsidóknak, nem úgy mint az egerlánci határokon túl...

Logikus megoldás

Már sokszor felmerült a gondolat bennünk és bizonyára más számos olvasónkban is, hogy miképpen lehetne a német zsidóknak úgy elcimenkúlni a pokolból, amelyben élnek, hogy vagyontörvényüket külföldi fajnemetekkel elcseréljük. Most már a hitlerista lapok is megpendítik ezt az életre való ideát. Így a „Westdeutsche Beobachter” című kölni újság is írja, hogy egészségesebb dolog volna, ha német zsidók külföldön élő németeknek adnák el vagyonukat, ezzel kapcsolatban a német hazamagyet és a zsidó kíváncsolóval. Természetesen ezt így szórványosan és magán-akciókkal nem lehetne keresztülvinni, mert egy mediális, vagy sibilus szász kereskedő, vagy gyáros nem megy úgy egyszerűen cserélni egy frankfurti, vagy kölni zsidóval. Így ezt nem lehet csinálni. Ezt nem engedné meg a német kormány és nem engedné meg főleg annak az országának a kormánya sem, amelynek területén a cserélni akaró lakik.

Ezt az akcióét csak Genfől lehetne megcselelni. A Népszövetség tagállamai kellene, hogy megtárgyalják ezt egy nagyszabású ülés keretében. Ez volna okos logikus és nagyszabású, méltó a Népszövetség igazi hivatására.

El egy barbár nép Európa közepén, amely „kulturmpne” tartja magát, de a gyűlölködésnek erős atmoszféráját honosította meg benn az országban és olyan izólatán áll a világban, amelyet megérdemel. Sőt, még egyebet érdemelne, de erről most ne beszéljünk. Arról sem kell sokat írjunk, hogy mi lenne kötelessége, elsőrendű erkölcsi kötelessége a népek nagy taná-

csának, amikor látjuk, hogy kintpadra vonszolnak 500.000 embert. Ha a Tanganyika állambeli benszülöttek, úgy Komiszobudnának, Afrika leg-sötétebb dzsungeljeiben, akkor a „világ lelki-ismerete” már régen megkondította volna a vészharangot. De most ne is beszéljünk erről. Most csak azt elemezzük, hogy miképpen lehetne praktikusán segíteni ezeken a szerencsétlenekeken.

Így hát összeülne a világ aeropagja és azt mondaná:

Ötszáz ezer ember előttöt a barna-pestis járványa és ebből az ölelésből ki kell menekít-sük őket. Minden ország kormánya jelentsse ki, hogy hány zsidó családot hajlandó letelepíteni területén. Franciaország vállal mondjuk 20.000 embert, Anglia szintén 20.000-et és jelentkezzen sorba Olaszország és Dánia, Svédország és Spanyolország. Mindegyik megmondaná, hogy milyen emberekre volna leginkább szüksége. Tagadhatatlan, hogy a német zsidó kulturát, ahová megy, ott csak szaporítja a konstruktív clemeket. Mondjuk, hogy Románia is vállalna néhány ezret. Még a Carentul és a Porunca Vremii tiltakozna is. És ezt a néhány ezer zsidót hivatalosan segítenék abban, hogy cserélje el németországi vagyonát olyan emberekkel, akik itt élnek az országban, de mint lelkes németok, ott szeretnék életüket leélni, a nagy bitralomban, saját testvéreik között. És megindulna egy új „transzfer” emberekkel és vagyonokkal és lassankint 1—2 év leforgása alatt megszabadulna a német gyűlölettenger az őt irritáló zsidóktól. Hogy azután több lesz-e a margarin és vaj ott, vagy nagyobb lesz a német boldogság, azt majd akkor fogják megtudni, ha vége lesz ennek a rettenő ámok-futásnak, amelyre rákényszerítették a zsidókat. Akkor meglátjuk, hogy milyen igazságtalanok voltak. De nekünk nem az a fontos, hogy a teutonok utódai miképpen vélednek azután, nekünk zsidóknak a legfontosabb az volna, hogy kikerül-jön abból a földi purgatóriumból 500.000 szenvedő, szerencsétlen lélek.

Ezt kellene a Népszövetségnek kezdemé-nyezni. Egészségesse idea, bár csak akadna olyan nagyszívű államférfi, aki minden akadály a-cára kezébe venné az ügyet és sikerrel keresztüli is vinné...

A zsidók antiszemizmusa...

Ez a fogalom, „zsidó antiszemizmus” nem új és nem is szörványosan fordul elő a világban. Így például létezik Amerikában is. Most aktuális lett újra egy kongresszussal kapcsolatban,

AMI CIPONK AZERT... PALMA A SARKA... AZERT TART KI ANNYI TELE... OKMA... ATALPA...

amelyet nemrégiben tartottak Los Angelesben. Az Egyesült Államok Zsidó Asszonyainak szövetsége tartott ülést. Régebben az ilyen üléseken a kelet-európai zsidó nyomorlór szónokoltak, most azonban arról beszéltek, hogy nagyon sok zsidó leány és asszony van munkanélkül az Egyesült Államok területén is. Az egyik referens nő meg is említette, hogy New Yorkban 20.000 zsidó leány és asszony van munkanélkül, Chicagóban pedig 8000. Szerintez az a folyton növekvő antiszemizmussal van összefüggésben, főleg a sok pénzzel és erőszakos eszközökkel folytatott agitációs eredménye, amelyet Hitler ügynökei végeznek. A kongresszus elhatározta, hogy ellenakcióit indít és megfelelő nagyszabású ellen-propagandát.

A kongresszussal kapcsolatban viszont a „Vorwärts” című szocialista zsidó lap írja, hogy a referensek és előadók gyávák voltak bevallani, hogy csak kis részben óka ennek a munkanélküliségnek a náci-propaganda, hanem a „zsidó antiszemizmusnak” van nagy szerepe ebben. Ez az antiszemizmus abban nyilvánul meg, hogy zsidó cégek lehetőleg nem vesznek fel zsidó alkalmazottakat. Ma meg az a helyzet, hogy egy kis jóakarattal valamennyinek lehetne lenyeret szerezni, csak az kellene, hogy nagy zsidó cégek vegyenek fel zsidó alkalmazottakat. A „Vorwärts” szerint ezt az előadónál is tudták, csak mert nagy adakozókról és befolyásos zsidókról volt szó, elhallgatták ezt az általuk is tudott tényt.

Sajnos, mi elhiszük a „Vorwärts” vádjait. A zsidó vállalkozók a maguk érdekében lemondanak sokszor arról, hogy zsidó tisztviselőket, vagy munkásokat alkalmazzanak. Ez nem „amerikai” jelenség. Ez általános tünet, amely nagyon fájdalmas és szomorú azoknak a zsidóknak, akik érzik, hogy az ellenségeink által oly sokat hángoztatott „összetartás” így mutatkozik meg...

zált világnak bebizonyíthatassak a vád tartha-tatlanságát. A Szíriában uralkodó zavaros viszonyok folytán, ezt a célt nem tudták elérni, de a feltartóztatott zsidók valamennyien visszanyerték szabadságukat, hála az európai zsidóság két vezérférfia közbenjárásának. Angliába visszatérte, Sir Moses megállt Konstantinápolyban és fermant kapott a szultántól, amely a török zsidóknak megadja a teljes polgári és politikai jogokat. Ezeket a keleti utazásokat mint a Board of Deputies, központi angliai zsidó szervezet elnöké tette meg, amely állását 1834—1874. évig megszakiítás nélkül viselte.

Élete folyamán Montefiore hét ízben járt Alesztiániában. Utoljára 1874-ben. Ekkor már közel volt a kilenevencdik évéhez és nem tudott ellentátni, hogy ne térjen vissza Izrael földre.

De nem Palesztina volt az egyetlen ország, ahova elment, hogy segítséget és támogatóst vigyen szerencsétlen testvéreinek. 1846-ban Oroszországba ment, ahol a határvidéken élő zsidókat fenyegetté veszedelem. Miklós cári audiencián fogadta és érveinek hatása alatt visszavonta azt a dekrétumát, amely a nyugati tartományokból ki akarta üzni a zsidókat. Oroszországba 1872-ben tért vissza, hogy a Board of Deputies megbízásából köszönetet mondjon II. Sándor cárnak a zsidók érdeké-ben alkotott reformokért. 1869-ben a Mortara-est dulta fel a zsidó közvéleményt. Egy gyer-

mekifjutt, bolognai zsidó szülők gyermekét, el-rabolták a családtól és erőszakkal átterítették a katolikus hitre. A Vatikán minden európai képviselőjénél közbenjárta, hogy a szülők visszakapják gyermeküket, de hiába. Sir Moses személyesen elment Rómába, ahol Anto-nelli bíboros, a pápa államtitkárja fogadta, de itt is kifejezett visszautasításban részesült. — Négy évvel később Konstantinápolyban talál-juk őt, ahol Abdul Aziz, az új szultán megerő-sítette azt a fermant, amelyet elődje a zsidók érdekében kiadott. A következő évben Marok-kóba szállították a tengeri zsidók ellen in-tézett súlyos üldözések. Az életét fenyegető veszedelmekkel nem törődve, a szultánig is elment, aki utasítást is adott a megszállások be-szüntetésére. 1866-ban Szíriába utazott, ahol a kolera pusztította a zsidó lakosságot. Alighogy visszatért Angliába, újra vonatra ült, Romá-niába ment, hogy ott Károly hercegnél védje meg zsidó alattvalóit. Közben őt palesztinai utazást tett, ahol zsinagógákat, iskolákat, me-zőgazdasági telepeket, kórházakat és egyéb közhasznú intézményeket létesített.

Viktória királynő a baronet címet adomá-nyozta neki „a zsidó nép érdekében kifejtett nagy érdemeiért.” Kortársai „Izrael hercegé-nek” nevezték. Ő maga igen szerényen vélekedett érdemeiről. Gyakran mondogatta: „En egyáltalán nem vagyok nagy ember. A kevés, amit tettem és az a sok amit szeretnék ten-ni, a feleségem érdeme. Felkészése minden-

ért, ami nemes, az ő kegyelme voltak döntőek vállalkozásaimban és erősítettek meg egész életemben”. És valóban, Lady Judith igazi munkatársa volt az urának. Elkísérte minden utazására és tevékeny részt vett kezdeményezéseiben. Ugyanolyan jámbor volt, mint férje és ugyanolyan távol tartotta magát környeze-te üres ambiciótól. Felesége halála után Sir Moses Ramsgate-ban, ahol élete utolsó éveit töltötte, teológiai szemináriumot alapított, amelyben tíz zsidó írstudó minden gondtól mentesített, hogy a vallási tudományak szentellessék magukat. Huszonhárom évvel élte túl feleségét. 1885. július 28-án, 101 éves korában halt meg. Ramsgate-ban, Lady Judith mellé temették.

A zsidó nép követe volt a világ minden részében fejedelmi udvarok és kormányok előtt. Általános elismerést aratott és hit-testvéreai ragaszkodását nyerte meg igazi zsi-dó, nagy szívvel, lankadatlan erejével, mely-llyel elnyomott testvéreii javáért dolgozott, szervező képességével, amellyel a rokonszen-vet fel tudta kelteni testvéreieit és meg tud-ta nyerni azoknak a nézeteit, akikről a zsidó-ság sorsa függött. Igazi vezér volt, aki kiemel-kedett a kortársai közül egyénisége és a zsidó érdekek oadaadó szolgálata által és minden nemes ügyért való önfeláldozó készsége foly-tán.

A négus felajánlotta egy pesti zsidó kereskedőnek a magyarországi abesszin főkonzulságot

Egyik napról a másikra kapta a világhír számyra Faragó László, egy 29 esztendő pesti fiatal ember nevét. Abból az alkalomból, hogy a leghevesebb londoni könyvtudócc megjelente Faragó László Abesszína and the world című terjedelmes munkáját. Azon a napon, amelyen az érdekes mű megjelent, el is kelt. Közel tízezer példányban. Nyomban második kiadást adtak belőle, az is napok alatt kelt el. Következő héten a harmadik, majd a negyedik kiadás példányait is megvásárolták és most, az ötödik kiadás példányszámai küzelednek a végük felé. Negyvenezernél több könyvet adott el a világhírú Putnam könyvtudócég, a mai Abesszína életét, viszonyait, politikai, földrajzi, néprajzi, gazdasági és szociális helyzetét fellelő, a rágyógon szines tollal meg-írt, gazdagon illusztrált, az Abesszínai elsőnek megjelent kötetből.

Faragó László jámbor zsidó szülők gyermeke. Atyja, Faragó Artur igazgató a világhírű Bunzl és Bloch textilnyersáru vállalat budapesti vezérképviselője.

A fiatal Faragó édesanyja szobattartó, rendkívül vallásos asszony, nagyszülei anyai és atyai ágról ugyiszintén. Anyai nagybátyja, Láng Mór, földbirtokos, Somogy vármegyének 30 esztendőze megyei bizottsági tagja. Amidőn Faragó László 16 esztendő volt, 1922-ben — a magyar zsidóságba nézve oly emlékezetes időben — magyartyjához, Láng Mórhoz, a zsidó újév alkalmából üdvözlő levelet írt — a zsidóság jobb jövőjébe vetett hitét fejtegetve. Láng büszkén mutatta meg jóbarátjának a kezthelyi dr. Buehler főrabbinak a medleő intelligens írást. A főrabbi a levelet olvasva, látukok szemekkel jósolta meg, hogy a tizenhat-estendő fiatal ember nagy karrier előtt áll.

Faragó László ezvegekben már kisgyermek korában vallásos zsidó nevelésben részesült. Csurgón járt zsidóiskolában. Tanítói: Fried Samu és Szabó Lipót már akkor bántuk a kisfiu nagy képességeit. Komapája, dr. Vágyóvási Lajos, aradi főrabbi, atyai magyapja pedig Fréhllich Illés, aki oly vallászerető ember volt, hogy Gombán saját költségén templomot rendezett meg s hosszú időn át előadókötőt tartott. A Faragó-család még ma is nagy kegyelettel óvja az örökölő régi Tóra-ruhákat, ezüst Tóra-nutatókat. Mindezt rávilágít arra, hogy milyen vallásos környezetben nevelkedett fel Faragó László, aki mindenütt, ahol csak módja van, kifejezést is ad meggyőződésétes, és vallási érzületének.

Beszélgést folytattunk Faragó Arturral, akiről meg kell írni a külön érdekességeit: Haile Selassie abesszin négus, Etiópia cászára felajánlotta neki röviddel ezelőtt a magyarországi abesszin tiszteletbeli főkonzulságot, amit Faragó Artur elsősorban is azért nem fogadhatott el, mert a régi Bunzl és Bloch házragjai tradíciószerűen, soha semminemű tiszt-séget vállalni, elfogadni nem szoktak.

Faragó Artur elmondja nekünk, hogy fia, Budapestben rövid ideig könyvkereskedő, majd az újságitró pályán működött, évekkel ezelőtt külföldre került ki, Beráinban a Berliner Zeitung am Mittag és több más lap egymásután közölte egyéni ízü karcolatait, cikkeit. Később a New York Times számára dolgozott. Fővász-

után jelentek meg a világ legelőkelőbb személvői ségeivel folytatott intervjui, Briand-nal, Kennel pasával csakugy, mint a politikai, gazdasági, társasági és művész világ legnevesebb tagjaival folytatott beszélgetései között egyidejűleg 1300 lapban jelentek meg az Associated Press utján.

A fiatal Faragó az első volt a sajtó képviselői közül, aki ez év tavaszán megjelent Abesszínában és onnan küldte elejétől végig érdekes tudósításait amelyek közül több a Pesti Napló hasábján jelent meg. Abesszínai tar-tózkodása alatt megismerkedett az abesszínai vezető élet legismertebb tagjaival, magával a négussal is, akivel hétköznapi folytatott hosszabb beszélgetést. Haile Selassie mindárt a második beszélgetés alkalmával — érdeklődve Faragó László családi viszonyait iránt — felajánlotta atyjára, Faragó Artur számára az abesszínai magyar tiszteletbeli főkonzulságot. Faragó László ezt nyomban közölte atyjával, aki azonban az előbb elmondott okokból a tisztséget nem vállalta el.

Az apa most a nádor-utcai lakásban, ahol a beszélgetést folytatjuk vele, a vitinből egy érdekes, ékköves kardész-résiséget vesz elő. Megmutatja. A négus ajándékozta a fiának. Egy másik érdekes vitrintárgy: szalagba foglalt, díszes oroszlőrszőnyeg. Ezt is a négus aján-

A zsidók helyzete Szovjetországban

Az ismert amerikai szociológus, dr. Maurice J. Karpl, aki nem-cionista tagja a Jewish Agency-nek egy hónapig tanulmányuton volt Szovjetországban és onnan a napokban érkezett meg Londonba. Ott felekeresték a zsidó sajtó képviselőit, akiknek a következőket mondotta:

„Nem csak az orosz nagyvárosokat, hanem körülbelől ötven zsidó kolóniát is felkerestem a Krimben és Ukrajnában, megnéztem sok gyárat és számos iskolát, csak azért, hogy tisztja képet nyerjek a mai Oroszország zsidóságának helyzetéről. Kétégtelen — mondotta dr. Karpl — hogy amilyen mértékben javult az általános helyzet, úgy javult a zsidóság helyzete is. Bár nincsen vallás szabadság, azonban vallás-üldözésről sem lehet beszélni. A kormányzat ennél engedékenyebb, minél biztosabban érzi magát. Az az érzésünk ott, hogy a kormány biztos alapokon nyugszik. A nép sokkal több szabadságot élvez, mint régebben. Még a cenzura is sokkal engedékenyebb: ma már olyan cikkeket is hozhatnak az újságok, amelyekért évekkkel, sőt hónapokkal ezelőtt büntetés járt volna. Az ősi nagyünnepeken meglátogattam különböző zsinagógákat, az ország más és más részében és meggyőződtem róla, hogy az imádkozást semmi rendszertől nem gátolja.

A kolóniák jól fejlődnek és könnyen elart-ták saját masukat. A kormányzat erősen igyekszik azon, hogy a városi zsidóságot a mezőgaz-daságban helyezze el és ezért nagy anyagi áldozatokat is hoz. Felkészéssel beszél Karpl dr a kolóniák zsidó munkásainak szelleméről. Enni ven bőven, a lakások jók és az életstandard folyton folyton emelkedik. Ami évekkel ezelőtt

dékozta Faragó Lászlónak, aki rövidesen — nyilván egy-két napon belül — újból Addisa Abeában lesz. Mint haditudósító, fényképezés és rádióműszerész társaságban utazott oda. Speciális, bőröndbe szerelt rádió leadóapparátust vitt magával és helyszíni rádióközvetítés-szerűen tudósítja a New York Times és a Sunday Chronicle a forrongó Abesszínai leg-frissebb eseményeiről, a két világlappal kötött szerződése értelmében, amelyek szerint nem kisebb honoráriumot kap, mint a nagynevű Knickerbocker: 21 fontot ezerszázas cikkünkint.

Elegáns őszi és téli szövetkülönlegességeim kabátokban és öltönyökben megérkeztek HACKMAYER uriszabóság ORADEA P. Reg. Maria 3.

A német zsidóság martíriuma

Hírek Németországból

A zsidók elhagyták a Saar-vidéket. A nagyhatalmak és a németek között, a szövetség kapcsolatban annak idején megállapodás jött létre, amely szerint megengedik az ottlakó zsidóságnak, hogy 1936 március 1-ig kivethetik minden vagyonukat onnan. Ezt a jogot az ottani zsidóság igénybe is vette és 90 százaléka a zsidóságnak elhagyta a Saar-vidéket, vagyónál egyetemen. Ezek a legboldogabb németországi zsidók.

százalékosan megvalósul. Nincs menekvés. A tragédia lejáró. Így, hogy az úrra kereskedők azt mondják a kraboltaknak:

— Ti vagytok a kezdet, azután mi jövünk sorra. Mindent az örült fegyverkezésbe fektetnek. Ezek az örültek, rablók és dilletánsok nem látják, hogy a német gazdasági életet teljesen felmorzsolják, még a háború kitérése előtt!

Gyenge vigasz ez. Közben a zsidók kín szenvedése nem ismert méretet vesz.

A saachsenburgi koncentrációs táborban volt egy dr. Sachs nevű drezdai zsidó, akit költőre használtak fel. Számtalanszor brutálisan megverték, főleg egykori kommunisták, akik kötelezik magukat arra, hogy zsidótól rá magukat erre a „Judensau“-ra, mert érdekeiket akartak szerezni. Addig verték a szerencsétlen, amíg a bőre csatokban lógott le róla. Másnap „megfúrdették“ dr. Sachst. Fűrés közben meghalt. A táborban megöltözték, hogy beszéljenek az ügyről.

Egy Wertheim nevű elfogott zsidót, aki Lipcsében lakott, szintén rettenetesen megverték, azután arra kényszerítették, hogy egy frissen kavicsolt uton csuszáljon. Erre borzalmas sebei lettek, főleg a térdén, amelyek gyógynevelői kezdtek. Bevitték a chemnitz-i kórházba, ahol két napra rá meghalt.

Krabolják, halálra kínozzák, megölik, meggyalázzák a zsidókat. Így folyik napról-napra a német zsidóság lelki és fizikai kipusztítási processzusa...

Mint a fenevadak... Európa kellős közepén...

Ahogy egy zsidó „eladás” történet

Égy zsidó üzlet átadását, finoman „eladásnak” nevezik, holott az nem eladás, hanem a szó szoros értelmében „rablás”.

Égy zsidó így beszél el az üzlet eladását: — Nagybátyámnak egy német vidéki városban 30 éve konfekciós üzlete volt, amelyet meg apjától vett át. Az üzlet saját házában van és ott is lakik nagyszámú családjával. Az elmúlt nyáron a városban igen heves antiszemitizmus kampány kezdődött. Egy reggel nagybátyám az uccai üzletajtóit behalvazta taláta. Eltávoztotta a falat. Erre teljesen bajkörtölték üzletét.

Elhatározta tehát, hogy eladja üzletét. Egy év 50.000 márkát ígért. Az üzlet 200.000 márkát ért. A polgármester azt mondta neki: — „Adja el, mert holnap benne lesz a hivatalos lapban a transzaksió. Próbálja akkor demontálni, meglátja, mi lesz a következménye”.

Nagybátyám elment a közgyűlésre. Ott voltak a kész szerződés. De az előre kiadott összeg helyett csak 38.000 márkát kaptam. A pénzt leolvasták az asztalra, de mellette még elvehették volna, megjelent a titkos rendőrség két embere és azon a címen, hogy a nagybátyám Londonba akarja kicsempészni a pénzt, — lefoglalták azt és matukkal vitték. Egy órára rá rohamosztorosok jelentek meg a nagybátyámmal és így szóltak: „Férje eladta az üzletet, a házat, a lakásban lévő bútorokkal együtt. Azonnal ki kell költözzön. A rohamosztoros legények felügyelete alatt csomagoltak és a város egyetlen szállodájába mentek. Alig voltak ott néhány órát, a tulajdonos távozásra szólította fel őket, mert zsidóknak nem ad szállást. Erre fogadtak egy teherautót és elmentek vele a várostól 40 kilométerre lakó rokunkhoz. Nagybátyámat egy hónapig fogva tartották, azután szabadlábra helyezték. — A pénzt még ma is lefoglalva tartják”.

De ez nem egyedülálló eset. Ilyenek a „normális” eladások. Működtek a nemzeti szociálista párt, amely ma a német államgondolat és kulturális megtestesítője. Ily rabolják ki a zsidókat. Ezt a náci ideológiában úgy nevezik: „A zsidó tulajdon és befolyás csökkentése” a valóságban „Juda verrecke” gondolat végrehajtása. — Ez a csatalkáltság szüz-

Sok nő akárcsak hangzik el, sőt még bizonyos mértékig, azt is megengedik — Pedig minden nő megszerezheti egyszerű és nem költéses módon, a fiatal, névnyos, arcsú, ha alábbi módon leveti az arcbőrét.

Szabály: Estélnél mosson arcát a LETON szappan krémszerű habjával. E gy ngéden ható krémes habot hagyja arcan néhány máspercig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, bársnyagosan úde arc fogja a tükhőben mosolyogva üdvözlölni.

Kapható 22 leírát szögyszerűben, dobozban és illatszertartóban, valamint a fővárosban, a turizmusért és a német nyelvű újságokban.

Rücklingen. A mezőgazdasági munkások elhatározták, hogy a szénatermés behordásánál nem fogják segíteni zsidó tulajdonosoknak.

Saarbrücken. Dr. Lotar Rotschid főbírói ros-ahasonoi beszédét kinyomatták, hogy azoknak is megküldhesek, akik időközben elküldtözték a város területéről, a változott viszonyok folytán.

A kisebbségi jogok érvényesítéséről a felszólításban, Breslau. Az Oppelnben rezidáló felszólítású népszövetség elnök-megbizott nyilatkozott, hogy mindazon törvények, amelyeket mostanában hoztak Németországban, a faj tisztaságra és a faj-beesítésre vonatkoznak, csak annyiban vannak érvényben, amennyiben azok a törvényekkel és szabályokkal, amelyek erre a területre vonatkoznak, s amelyek a fennálló megállapodás szabályoz. — A német Arbeitsfront a felszólítású lapokban nyilatkozatot jelentetett meg, amely szerint az a törvényt, amelynek értelmében 1936 január 1-étől kezdve, 45 évnél fiatalabb háztartási alkalmazottak nem lehetnek zsidók szolgálatában, csak elnevezésül publikálták, mert azok itt nem lesznek érvényben.

Megkezdődött Palesztinában a tél. — Az egész országban hatalmas esőzések indultak meg, amelyek helyenként pusztító viharra fejlődtek. Délpalesztinában Gázah környékén a vihar és a nagy esőzések több hidat elsodortak és számos arab házat megrongáltak. Emberéletben nem esett kár.

Korszakalkotó ujtítás az elemgyártás terén

Szakkörökben arról értesültünk, hogy a Dura-Müvek R. T. különleges összetételi zseblámpa- és anódelemek gyártására rendezték be, amelyek „Dura-Rex” név alatt hoztorgaiomba.

Szakkemberek véleménye szerint ezen új elem a villamosmérnöki egyik legnagyobb vívmánya és nemcsak zseblámpánál való használatnál, de különösen rádióknál fog legújabb szolgálatot teljesíteni. Az eddig ismert elemekkel szemben — melyek korlátozott rakтарыnál önmagukban is kimerülnek — a Dura-Rex zseblámpa és anódelemeknek előnye abban nyilvánul meg, hogy teljesítményük nagyobbra, rakтарыnképességük pedig uajszólvaan korlátlan. Ezen korszakalkotó ujtításról néhány nap múlva bővebben fogunk beszámolni.

(Folytatás a 2. oldalról.)

ULLMANN ISTVAN

A hitközség elnöke igazolja, hogy a bankkal a második megállapodást 1934 december 10-én kötötték meg. (A Népünk erre vonatkozó inkriminált cikke december 7-én jelent meg! A szerk. megjegyzése.) Beismeri azt, hogy a vád 17—19. pontjai szerint valóban megjelent az orth. hitközség iskolájának ünnepélyén és amikor ott a sok száz gyermek a Hatikvát felülva énekelte és a tantszék előtt felállott a gyermekekkel együtt, ő a zsidó nemzeti himnusznál ülve maradt, mert nem tekinti a Hatikvát a zsidóság himnuszának, csak a cionisták dalának. Beismeri, hogy volt az Acida gyárnak gépe a hitközség telkén, amelyet a megállapodás szerint nem kellett elviveni.

SONNENWIRTH S. SÁNDOR

fakerykedő sértett bevallja, hogy iskolakereskedő Bucearestben járt, mert az iskola nyilvánossági joga ideiglenes volt. 1600 lei utiköltséget számított fel, 15000 leit vitt magával. Dr. Simonce kérdésre kijelenti, hogy tudomással bír arról, hogy létezik egy 80.000 leit meghaladó kiutalás, ugyanabból az időpontból, mely a „bucearesti eljárás iskolájában” volt de erre utólag jóváhagyást kaptak. Arra a kérdésre, hogy miért kellett azután a főbíróknak mégis leutazni, kijelenti Sonnenwirth, hogy nem tudja az okát, miért ment a főbírói ebben az ügyben. (A szerk. megjegyzése. Amit Sonnenwirth mint ígéretet hozott haza, azt a főbírói végleg elintézte.)

MITTELMANN JAKAB

A hitközség volt elnöke, — tudja azt, hogy a főbíróival rossz viszonyban van a hitközség jelenlegi vezetősége. De hallgatni akar erről a kérdéssel, mert szomorúnak és áldatlannak tartja a hitközség szempontjából. Arra a kérdésre, hogy nagy meglepetést jelent-e Lajos Abraham metsző és Kirsch Henrik nyugdíjazása, kijelenti, hogy havi 10.000 lei megterhelést jelent ez a nyugdíjazás, amely tekintettel arra, hogy aránylag fiatal emberekre és munkabérlőkre van szó, évek során milliókra rúghat volna. Számszerű adatokkal bizonyítja, hogy a hitközség mai vezetősége azért, hogy sionista az iskolától a támogatást, a hiányzó összeget a tandíjjelző gyermekekre hárítja.

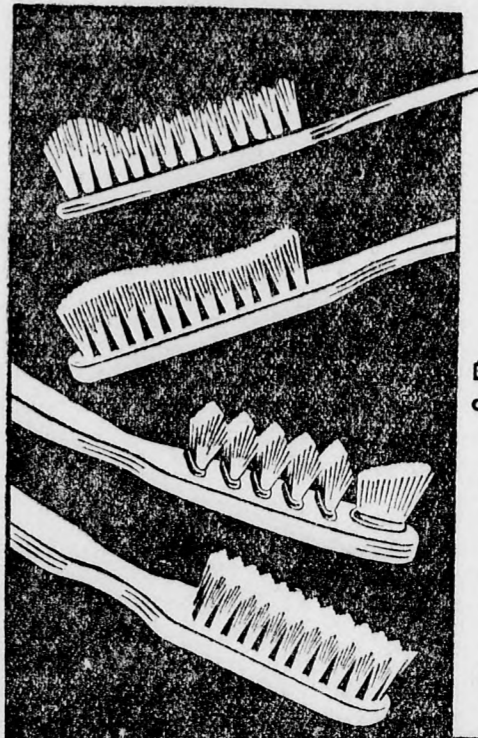
Dr. Brüll Sándor vallomásaiban elmondja, hogy a minisztériumhoz intézett feljelentés nem a hitközség, hanem a mai vezetőség ellen szolgált. Igazolja, hogy Motzen Sámuel feljelentésként rágalmazásért, aki azzal valóta meg Ullman Abraham főjegyzőt, hogy szolgálata idején 40.000 korona hiány volt és a bíróság Motzen mindhárom fórumon felmentette a vád alól. Ugyancsak igazolja, hogy Motzen Sámuel ügyfelének hitközség elleni perében, a hitközség nem szállított árut, amiért is, választott bíróság előtt, a hitközséget kötelezték a kárterítés és költségek fizetésére.

LEITNER SANDOR

nagykereskedő, volt alelnök kifejteti, hogy őt rendkívül érzékenyen károsította meg a hitközség mai vezetősége, mert nem engedték ki a bankkal szemben vállalt kötelezettségeit, és a már egyszer megkötött szerződést felborították. Neki ebből nagy kára van, mert a három millió erejű a bank csak 10 év alatt engedte ki az kötelezettségeit és addig fel foglalta az ott levő pénzt. A hitközség vezetősége nem tartotta be az eredeti megállapodást, amiért is a bank végrehajtotta és zárgondnokat nevezett ki. Egy rokonáról tették a zárgondnokat, nevezett ki. Egy rokonáról tették a zárgondnokat, nevezett ki. Egy rokonáról tették a zárgondnokat, nevezett ki. Egy rokonáról tették a zárgondnokat, nevezett ki.

Ezután a bíróság a tárgyalást péntekre, november 22-re halasztotta.

Gondosan válassza meg fogkeféjét!

Kemény, vagy puha fogkefére van a szükségünk? — Ez egy olyan kérdés ami fogaink ellenálló képességétől és foghagymánk érzékenységétől függ. Válasszon tehát nagyon óvatosan; vagy még jobb ha fogorvosától kér tanácsot. Ő tudja legjobban meghatározni, hogy milyen fogkefe felel meg legjobban fogainak.

És sose feledje el, hogy a Kalodont 3 kiváló tulajdonsága biztosítja a helyes fogápolást:

1. a speciális fog-és száj-száj-nyelvi higiénia alaposan megtisztítja a fogakat, ot is ahová a fogkefe nem juthat el;
2. a különlegesen finom tisztító anyag kifehéresíti a fogzománcot, anélkül hogy azt megárná;
3. a Dr. Bränlich által fejlesztett Sulfurizin-Oleat fokozatosan lávalítja el a fogkővet és megakadályozza az új képződést.

KALODONT FOGKŐ ELLEN

KÖZÉLET

A felvidéki Mizrachit kezdeményezésére megalakult Rimacsics székelyhelyen a Feledince Járás Mizrahi és Thóra Vawoda szervezete. A nagy érdeklődés mellett megtartott ülésen a következő vezetőséget választották meg: Diszelnök: Dr. Seidner és dr. Berger, elnök: Grünberger E. alelnök: Blechner József (Feledince), pénztárnok: Siechermann L. (R. Szécs), és Hirsch A. (Feled), ker. titkár: Klein Viktor (Feled). Választmány: Freireich D., Czinik D., Grosz E., D. Seliwartz, Drattler, A. Scheffer, jegyző: Rosenbluth A. (R. Szécs.)

A toplitai Wizo hitközség az elmúlt héten tartotta meg tisztújító választását. A benyújtott egyetlen lista alapján megválasztott képviselőtestület vasárnap tartotta meg közgyűlést. Dr. Lenke Manó főbírói üdvözlő szavai után Steinbach Andor mérnök választóbizottsági elnök indítvány megételére szólítja fel a közgyűlést. Szidon József indítványára a közgyűlés dr. Kirschner Arnoldot választotta meg egyhangúlag a hitközség elnökévé. A közgyűlés lelkesen üdvözölte az új elnököt, aki meghatottan mondott köszönetet a bizalomért. A hitközség új tisztikara a következő: Alelnök: Lengyel Albert, Neumann Hugó, főpénztárnok: Turki Elemér, ellenőr: Szidon József. építészeti: Steinbach Andor mérnök, számvizsgáló: Rosenfeld Vilmos igazgató, templomi: Grünfeld Sándor, iskolai: Deutsch Béla, előjárósági ülnökök: Csérei Vilmos, Deutsch Ervin, Deutsch István, Pécsy Bernáth, Huszár Vilmos, Klein Bernáth, Klein Sámuel, Kormos Jenő, Neumann Ferenc, Rosenfeld Vilmos, Spitzer Dávid és Tauber Bernáth

A huedini zsidó Négylet tisztújító közgyűlésén egyhangú lelkesedéssel a következő vezetőséget lett megválasztva: Elnök: Siechermann Jakabné, alelnök: Frankovits Jakabné, diszelnök: Judovits Kálmán, titkár: Diamandstein Nándor, pénztárnok: Lichtenstein Dávid, ellenőr: Klein Sándor. Ez új vezetőség elhatározta, hogy a teli segítségük sikerének érdekében ezidén is rendezési tevényt fogja lefolytatni.

A csehszlovákiai Mizrachit már az elmúlt évben több, mint 600 vallásos zsidó ifjút képzett elő Hachsharah otthonokban és telepekben palesztinai munkára. Ez évben a mizrahi hachsharah hálózata még jobban kiszélesült, már Jasenováci Prágát, az egész köztársaság területén sok-sok mizrahi hachsharah-telep van. A hachsharah kiképzés legelőképpen a ruszinszlovák zsidó ifjúság számára bír nagyobb jelentőséggel. A ruszinszlovák zsidó nyomor, igen közismert, olyan méreteket ölt, hogy úgyszólván teljes megsemmisüléssel fenyegeti az ott élő zsidó ifjúságot. A mizrahi hachsharah azonban lehetőséget nyújt többszáz nyomorban lévő zsidó ifju megmentésére. Igen figyelemreméltó, hogy a hitközségek sem vonják ki magukat a mizrahi chaluetelepek támogatása alól és segítségre vannak a vallásos zsidó szervezetnek, hogy megmentse a zsidó jövő számára az ifjúságot.

Az odorheui Wizo csoport reorganizációs közgyűlést dr. Kálmán Józsefné elnök nyitotta meg és üdvözölte a megjelenteket. Titkos szervezéssel új vezetőséget választottak: Elnök: Szöllösi Dezsőné, társelnök: Guttmann Sámuelné, titkár: Feuerstein Miksáné, pénztáros Guttmann Zsigmondné. Feuerstein Miksáné az új vezetőség nevében köszönetét fejezi ki dr. Kálmánéknak eddigi munkásságáért és diszelnökévé való megválasztását javaslja, amelyet a gyűlés egyhangúlag elfogad. Utána Szöllösi Dezsőné az új elnök emelkedik a feje fölé, megköszöni a belé helyezett bizalmat és igéri, hogy minden igényeire a Wizo felvidéki részén lesz a gyűlés elhatározta, hogy minden hónap első szombatján gyűlést rendez, továbbá minden héten vasárnap délután teadélutánt a Zsidó Otthon helyiségében. Az elnök felkérte a hölgyeket, hogy minél számosabban látogassák az összejöveteleket, mert ez feltétlenül meg fogja hozni a várt eredményt.

Hétről-hétre

Varsó. A varsói rögtönítélő bíróság 50 napi börtönre ítélte Stanislaw Janiszevski és Jan Sovinski antiszemita fiatalembereket, mert a zsidó üzletek bojkottálására szólították fel rojíratokon keresztül a lengyel lakosságot. — Az elmúlt hét szombatján a varsói Nalewki zsidó negyedben az istentisztelet után tüntetés folyt le a nyitvatartó zsidó kereskedők ellen. A különböző imaházakból és chasszid klauzokból kiözönlő ajtatосkodók élén rabbi haladtak. Minden nyitott zsidó üzlet előtt a menet megállott és a rabbi kért intézkedést a tulajdonosokhoz, hogy a jövőben tartassák zárva üzleteiket. A legtöbb esetben a rabbi kérése eredménnyel járt.

Hamburg. Az altonai esküdtbírószék 9 havi fogházra ítélte Leo Smecow lengyel származású zsidó kereskedőt „fajjalálzás kísérlete” miatt.

Páris. A napokban helyezték örök nyugalomra a párisi zsidó temetőben dr. J. Szegált, az NCO párisi központi bizottságának tagját. A temetésen számos francia zsidó és nem zsidó elkötelezett részt vett. Közöttük a francia köztársaság elnökének felesége Mme. Doumergue is. A sírnél W. Jabotinsky tartott megrázó hucsbeszédet.

Jeruzsálem. A Palesztina kormány a következő szankciókat létesítette Olaszország ellen: 1. Hadianyagok ki- vagy bevitele. 2. Hitfeltétel. 3. Olasz áruk bevitele tilalma.

Szalónki. H. György görög király táviratot intézett dr. Zwi Koretz szaloniki főrabbihoz, amelyben köszönetét fejezi ki a görög zsidóságért, a visszatérése alkalmával rendezett loyális magatartásuk és tisztelőre rendezett ünnepek megtartásáért.

Bécs. Az osztrák zsidó frontarcok szövetsége elhatározta, hogy a háborúban a német hadsereg szolgálatában elcsélt 12.000 zsidó frontarcos emlékére telepítést létesítsenek Palesztinában. Az osztrák zsidó frontarcok felszólítják európa összes országában lévő testvér szervezeteket akciójukhoz való csatlakozáshoz.

Köln. A nemzeti szocialista párt egyik ülésein a fajpolitikai hivatal vezetője dr. Gross előadást tartott. Kihírt természetesen a zsidókérdésre is és többek között a következőket mondotta: „Egyedül a fajelmélet elvi álláspontja megköveteli tőlem, hogy kijelentsem, hogy egész Európa zsidóságának pusztulni kell. Nem azért, mert bűnösök lennének, hanem pusztán azért, mert zsidók! Nem tűrhetünk semmilyen idegen befolyást népünk tiszta germán vérében!”

London. Az Agudasz Izrael központi vezetősége elhatározta, hogy a szervezet nyugati európai központját Frankfurt a Main-ból Londonba helyezik át. J. Rosenheim a világszervezet elnöke már meg is érkezett Londonba és átvette a hivatal vezetését. — A most folyó angol parlamenti választásoknál, Ramsay MacDonald volt miniszterelnök ellenjelöltje a seahami kerületben E. Shinwell, volt bányászati miniszter, aki zsidó.

Kowno. A litván kormány szigorú vizsgálatot rendelt el az utóbbi időben Telsiben lefolyt antiszemita kiengesztelések ügyében. A legmagasabb büntetőbírószék ügyésze utazott le Telsibe, hogy személyesen folytassa le a vizsgálatot. — A litván antiszemita iparos és kereskedelmi szervezet, a „Verslinis” legutóbbi kownoi ülésein 35 tétel ellen bizátrási határozatot hozott, mert azok nem árja származásúak. A kownoi központ köriratot küldött a helyi csoportokhoz is, amelyben felszólítja őket, hogy járják ki tagjaik sorából a nemárjakat.

A németországi zsidó hitközségek anyagi összeomlás előtt állanak. A Németországban egyre nagyobb méretben kivándorolt zsidók a meg fennálló hitközségeket a legnagyobb válságba sodorták, hisz többnyire a vagyonszállak vándoroltak ki és a szegények maradnak otthon, amely utóbbiak azonban képtelenek a hitközséget eltarítani. A poroszországi zsidó hitközségek központi irodája éppen ezért felhívással fordult a külföldre vándorolt német zsidósághoz, amelyben arra kéri őket, hogy ne feledkezzenek meg otthon hagyott hitközségeikről, amely a kivándorlások következtében képtelen saját erejéből fenntartani magát és támogassák azokat rendszeres adományokkal, hisz az új hazában többnyire még nem terheltek meg a menekülőket új adókkal. De még akkor sem szabad megfeledkezniük az otthon hagyott hitközségeikről, ha történésen az új hazában is fizetnek hitközségi adókat.

Tíz éves jubileumát üli az ungvári héber iskola. Kevés európai városban van olyan élénk hebraizációs törekvés, mint ebben a pod-ruzsi városban. Céltudatosan készitik elő a zsidó ifjuságot a jövő munkára és a palesztinai emigrációra. Ezért már tíz évvel ezelőtt létesítettek egy elemi iskolát, héber nyelvvel, amelynek 925-ben két tanulója volt egy tanítóval. Ma már 120 tanuló látogatja az iskolát és négy tanító működik és saját épülete van. Létesült közben egy héber ovoda is, ahova sok gyermek jár és két évvel ezelőtt a népiskola folytatásaképpen egy héber realgimnázium alakult, amelynek három osztálya épült ki, 87 tanuló látogatja. Ezt az iskolahálózatot dr. Salomon Kálmán és Szerény Béla szerkesztő vezetik, nagy hozzájárulással, mint a „Javneh” héber kultuszövetség vezeteli.

December végén kezdki közvetítését Palesztina rádióállomása. Az újonnan épített palesztinai rádióállomás minden valószínűség szerint december második felében kezd meg működtetését, amely alkalommal az egész világban közvetíteni fogják a beethoveni katedrális harangjátékát.

Egy német tudós feleledezőse Palesztinában. Jeruzsálem. Alt német professzor Akaba környékén (Palesztina déli részén a Holt-tenger egyik kikötője) kutatásokat végzett és értesítette az eredményről a Palesztina-kutatás intézetét Jeruzsálemben. Sikerült neki egy erdőtítmény sort felfedezni, amelyet még a régi rómaiak Akaba és Petra között építettek. Az erdőtítmények célja az volt, hogy a római uralmat biztosítsák, a sivatagból betörni akaró vad törzsekkel szemben. A tudós négy erdőtítményt vizsgálta be, körülbelül 120 kilométeres körzetben, amelyek 35 kilométernyire vannak egymástól. Alt professzor szerint a második században létesülhettek, annak az arab törzsnek leigázása után, amely addig uralta Transzjordániát.

A bratislavai (Pozsony) „Mírjam” művészeti egyesület vasárnap, november 10-én a Cafe Muzem télikertjében tartotta meg szezon első teatáliszt, amelyen az ismeretlen, kiváló énekesnő, dr. Tomaschoff asszony is fellépett. Vörös Tibor esellón játszott, míg Löwinger Lili a zongorakíséretet látta el nagy sikerrel.

— **ENYHE ÍTÉLET A GRODONI POGROM PERBEN.** A grodoni perben, amelyet tanunk első oldalán hunk november 12-én elhangzott az ítélet is. A főbíró, Panaiszkot egy évre ítélték, a bírósági elnök a többi ügyészt négy évről háromra, a per megkezdése előtt letartóztatott Panaiszkot 100 zloty kaució ellenében szabadlábra helyezték. Az enyhe ítélet bírósági feltűnését kellétek, annál is inkább, mert zsidókat, akik önévédelem miatt kerültek bíróság elé, sokkal súlyosabban ítélték el.

Zsidó humor

A ZSIDÓ ES A RABLÓ
Hiszorososunknak az erdőn keresztül vezet az útja. Anogy az erdő közepére ér, hirtelen egy rablóval találja magát szemben.
— Na zsidó, pénz vagy cietti tamad rá a rabló?
A zsidó remegő kezekkel nyújtja át neki a pénztárcáját. A rabló tovább akar állni, azonban a zsidó esaklően kéri, hogy tegyen meg neki egy szívességet.
— Na, halljuk, mondja a rabló.
— Arra kérem, hogy löjje keresztül a kabátomat, hogy bezonyíthassam, hogy tényleg elrabolták tőlem a pénzt, mivel ez nem volt az enyém.
— Vesd le a kabátodat, teljesítem kérésedet! A zsidó levette a kabátját. A rabló kilőtt egy golyót. A zsidó azonban még nem nyugodt bele, hanem tovább kéréltte:
Lőjjön még, hogy erősebb bizonyítékom legyen.
Ez volt az utolsó föltűnyem, válaszolt a rabló, tehát nem lőhetek többet.
A zsidó erre nekiesett a meglepett rablónak, leterítette, megkötözte kezét-lábát és viszarvete tőle az elrabolt pénzt. A zsidó után eredt, míg a rabló tehetetlenül kiáltott utána.
— Gazemberek és csalók vagytok zsidók amióta a világ fennáll!!! p

NE FELEDEKEZZÜNK MEG AZ ÖREGEKKOROL
— Orvendj, rabbi Mór, legyőztem végül az ellentelemt, az öreg Florust és én kerültem a helyére!
De rabbi Mór nem örült, hanem szeméi könnybe lábadtak.
— Hát ilyen barátom vagy te nekem! Még meg is siratod ellenfelem bukását?
— Sirok — felelte rabbi Mór. — Sirok mert eszembe jut, hogy az öreg Florus, mikor még olyan fiatal volt, mint te most, épügi örült, mint te most, mikor ő telta el utjából az öreg ellenfelet. Sirok, mert jós szememmel már látom azt az ifjút, ki téged is el fog tolni helyedről, ha megöregszel. Mert akik megöregednek az öregek érdemeitől, azoknak az erdemeit szintén el fogják felejtetni, ha ók is egyszer öregek lesznek.

AKINEL AZ ÁHITAT BIZTOS
A berdisevi caddikról beszélik:
Egy Ros-hasono előtt elébe járultak azok, akik közül a nagyimnap funkcionáriusokat dhajtotta kiválasztani. A sófárúvókön volt a sor. A berdisevi nem azíránat érdeklődött, ki tudja a legjobban fujni a sófárt. Ezt elvégre János és Tamás is el tudja sajátítani. E helyett egymásután ezt a kérdést intézte a jelöltrekhöz:
— Mire gondolsz te, amikor a „tekőt” fuvod?
A kérdezett lelkesen felelt:
— A „teköt”-nál arra gondolok, hogy a hang elúzza az égben Izrael vadlóját, a Sítánt, a „sevorim” tört hangjánál pedig arra, hogy Izrael száműzetése mielőbb véget érjen, a „térou” ujjongó hangjánál végre arra, hogy az ég angyalai vigyék a hangokat a Mindenható trónusa elé, hogy minél enyhébben ítéljen Izraelt sorsa fölött.

Hasonló mélyen és magasan járó feleletet adtak a többi jelöltek is. Mig végre egy félénk meghuzódó, egyszerű falusi zsidóra került a sor, aki csak azért jelentkezett, mert valóban értett a sófárúváshoz:
— Es te mire gondolsz, Aser? — kérdezte a berdisevi.
— En? felelte a kérdezett kissé zavartan — három felnőtt leány apja vagyok. Az egyik 21 éves, a másik 27, a harmadik 29 éves. És hi sófárt fuvok, összetört szívvel imádkozom Istenhez, sevitsem, hogy minél előbb főkötő alá vihesssem három lányomat.
— Te fogod fujni a Sófárt — határozott a berdisevi mehatottan.

NYOMATOTT PASZTOR EDE CEG KÖRFORGÓGÉPEN ORADEA

NEPUNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL, ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4
Télfelhoz: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** - Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ELOFIZETESI ARAK.
Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak; egész évre 300, fél évre 160, negyed évre 85 lel. Kálkülöldön: 120—80, 45, 25 ok, 180, 95, 50 dinár, 25—15 Pengé, 10—6. Dollár

Német-magyar-lengyel barátság

Nem világpolitikáról van szó. Az nem a mi metterünk. Nem is akarjuk kommentálni. Bár szoros kapcsolatban van a mi élető zsidó kérdésünkkel, amely napjaink legégetőbb és legfájdalmasabb problémája lett. A német—magyar—lengyel barátság nem rózsákat, hanem töviseket jelent a mi számunkra. A berlini iniciativa nyomán lángolnak fel a budapesti és varsói egyetemeken a zavargások és a lengyelországi kisvárosok hullágánjat bizonyára fizetett náci-ágensek tüzelik a három és fél milliónyi ottlakó zsidóság ellen.

A német zsidóság borzalmas tragédiája — sajnos — nem áll meg a határokon és nem marad izoláltak. Ezek az atrocitások, ezek a tragikus megnyilvánulások kihatással vannak a világ zsidóságára. Nyugateuróában nem érződik ez a hatás, de annál inkább a Duna-mentén és fenn északon, a balti államokban és a bus lengyelek honában. A hatás élesen érződik ezeknek az államoknak „intellektuális” rétegében. Az egyetemi ifjuság, amely a tizenkilencedik században a felvilágosodás zászlóvivője volt, ma már a szélsőjobboldal legfőbb hangadója. A reakció bagolyvái lettek az egyetemek aulái és néhány évi viszonylagos nyugalom után, újra előjöttek a husángok és tankönyvek helyett megint a véres zsidó bevett fejek jelzik az új gyűlölet hullám feltárhozását.

Nem hálás feladat mindig és mindenkor arról írni, hogy „baj van”. Ugy hisszük, a tűz jelző torony óréit, vagy árvicek jelzőjét sehol sem fogadták ujjongó örömmel, főleg ha bekövetkezik az, aminek őrszésére kirendelik őket. A zsidó sajtó egy ilyen toronyóré, amely kénytelen jelezni, hogy „tűz van”. Igen, sajnos, tűz van Varsóban és tűz ütött ki a magyar egyetemeken is. S legszomorubb, hogy ezt a tűzcsövát Berlinben szurkolják, hogy a zsidók elleni autodafét, Berlinben rakják alá és fényénél, rémült zsidó milliók arcát lphet látni. Nem olyan kínzó eszközök jellemzik a mai világot, mint a középkort. Mi „haladunk a koral”. Egykor százak szenvedtek a vérpadon, most már milliókról van szó.

Szerencsétlen zsidó milliókról. És a világ elkísmerete hallgat. Vajjon egyáltalán létezik e még? Nem-e blaszfémia, amely a komoly percekben esődöt mond? Mi zsidók ugy érezzük, hogy a világ most mással van elfoglalva. Mondjuk, saját magával. Mondjuk, hogy nem fáj neki a mi szenvedésünk. Bármit is mondunk, a lényeg az, hogy zsidó milliók szenvednek Berlinben, Varsóban és Budapesten és még sok-sok helyen ennek a saját levében fővő világnak. És Berlin tartja kezében a füzesszót.

Véres összefüzés az arabok és a haifai rendőrség között

Megtámadták az arab terrorbandák a rendőrség épületét. — Öt arab és egy angol rendőr halálos sérüléseket szenvedett

Haifa. A palesztinai sajtónak az az álláspontja, hogy a meggyilkolt Rosenfeld Mose zsidó rendőr arab forradalmárok tettek el láb alól, amelynek főfőszke Haifában van, szomorú beígazolódást nyert. — Miután az angol rendőrség kiszállt a Haifát környező arab falvakba, hogy szigorú vizsgálatot folytasson a tettes kézrekerítése érdekében, a rendőrség és az arab terrorcsoportok között, amely nyilván Rosenfeld rendőrt meggyilkolta, a Gilboa helység tövében formális harc keletkezett. A harc során egy angol rendőr és öt arab bandita meghalt. Csütörtökön folyt le az arab támadások te-

metése, amelyen több, mint ezer arab vett részt. Amikor pedig a menet a haifai rendőrség épülete elé érkezett, kövekkel rohamozták a rendőrséget, bezúrták az összes ablakokat és számos rendőrt és rendőrtisztet súlyosan megsebesítettek. Ezek közül kettennek állapota, válságos. — Rövid idő múlva újra megismétlődtek a zavargások és ez alkalommal az állomásai rendőrséget rohamozták meg a terrorbandák. A palesztinai rendőrség ezuttal saját kárártan tanulta meg, hogy mit jelent, ha jóakarataú elnzéssel kezeli az arab terroristák szervezkedését.

Szigorú rendszabályok helyett

A szegedi egyetem rektora eltanácsolta a zsidó hallgatókat az előadásról

Még mindig nem enyhült a feszültség a magyarországi egyetemeken. Rendőri asszisztencia mellett folytak az előadások

Budapest. A napisajtó részletesen foglalkozott a magyar egyetemeken kiújult antiszemita rendzavarásokkal. A karhatalom mindenütt igyekezett helyreállítani a rendet, ami viszonylag sikerült is, a hangulat azonban még mindig feszült és a zsidó egyetemi hallgatók sem tudják, hogy az előadások mesteti épségük birtokában kerülnek-e h a zsidó egyetemek, a tdományok legmagasabb rangú egyetemek, a tdományok legmagasabb rangú egyetemeinek, a tdományok legmagasabb rangú egyetemeinek, mint nyugati főiskolák!

Mi akar Rom

„Németek”

Bucaresti. Tallozik Rom legújabb törvénye, amely arra van irányoztatva, hogy a zsidó gyermekek az állami iskolákba ne kerüljenek. A zsidó gyermekek az állami iskolákba nem kerülhetnek. A zsidó gyermekek az állami iskolákba nem kerülhetnek. A zsidó gyermekek az állami iskolákba nem kerülhetnek.

slata?

kereskedelmi

mindenkitől, aki az ipar vagy a kereskedelem területén akarja megkísélni a zsidókkal való üzletelést. A zsidó gyermekek az állami iskolákba nem kerülhetnek. A zsidó gyermekek az állami iskolákba nem kerülhetnek. A zsidó gyermekek az állami iskolákba nem kerülhetnek.

